

At the End: Early Science Fiction
Четиво с продължение: ранна научна фантастика

В пет поредни книжки на *Chemistry: Bulgarian Journal of Science Education* бяха възпроизведени уводните глави на „С ракетна граната към Месеца“ (1929 г.). Пропускаме следващите глави, където е представена подготовката за полета към Луната с ракетата „Африканска звезда“. Настоящата пета част на книгата на Бруно Бюргел предлага извадки от заключителната дванадесета глава на книгата – пътуването на „Африканска звезда“ е неуспешно и следи от гранатата и нейните пасажери не са намерени. Хората в първите десетилетия на двадесетия век не са предполагали, че изкуствен апарат някога ще може да достигне по повърхността на небесния спътник на Земята – Луната. А науката изпревари и най-смелата научна фантастика – не в 3000 г., а на 29 юли 1969 г. човек стъпи върху лунната повърхност, след което успешно се върна на Земята.

Б. В. Тошев – главен редактор

С РАКЕТНА ГРАНАТА КЪМ МЕСЕЦА: БОРБА С ЕДНА ЛЕДЕНА ЕПОХА В ГОДИНАТА 3000 СЛЕД ХРИСТА. 5.¹⁾

Бруно Бюргел²⁾

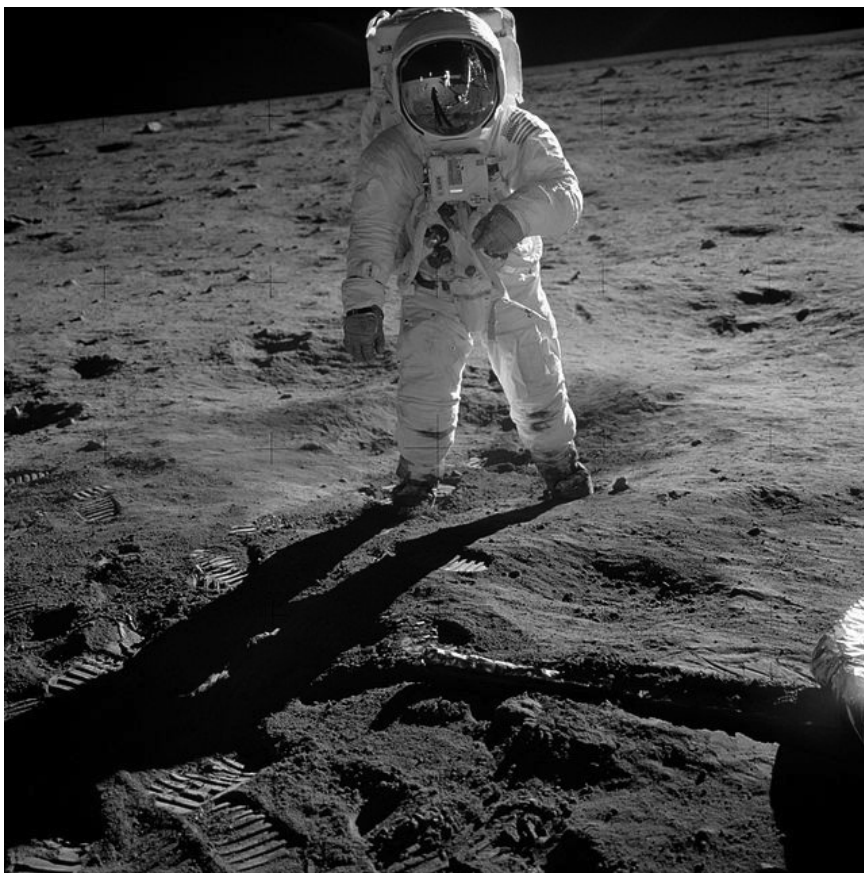
В Министерството на науката и техниката са събрани доста материали за отпътувалата граната. Даваме извлечения от тях.

„Въздушният кораб „Африканска звезда“ потегли точно в 11:30 часа. Наблюдателните постове изпратиха следните съобщения.

Капската обсерватория: Апаратът изчезна от невъоръжено око за няколко минути. С телескоп се виждаше още двадесет минути, след което биде затулен от облак. При увеличение 500 пъти биде забелязано към края на наблюдението едно дългнесто блестящо петно, което се движеше спокойно и непрестанно и бързо се смаяваше. Отделни подробности по него не можеха да се видят.

Обсерваторията в Мадрас: Хвърчащият кораб „Африканска звезда“ биде открит в 11:40 часа с помощта на кометния телескоп: виждаше се една светеща точка. След това за по-нататъшно наблюдение бяха насочени други два силни телескопа. И двата телескопа проследиха гранатата до залез слънце; тя запази еднаква посока. След мръкване тя още се виждаше като бързо движеща се звезда до момента, когато съответната част на небето се скри зад хоризонта. Опитите на другия ден да бъде проследена „Африканска звезда“ излязоха несполучливи.

Безжичната станция при Багамои: Два часа след отпътуването на „Афри-

Нийл Армстронг (1930 – 2012) на Луната

канска звезда“ в 1:30 часа получихме следното безжично съобщение: „От „Африканска звезда“ до правителството в Занзибар. Намираме се на около 1000 км въвн от земната въздушна обвивка. Всичко досега е добре“.

Второ безжично съобщение се получи в 5 часа следобед, обаче всички думи не можеше да се прочетат, защото отдалечението е много голямо и слабите уреди за предаване от гранатата – недостатъчни. Сигурно прочетохме само тези думи: „Звезда, Занзибар, три хиляди, нищо“.

На 15 октомври пристигна първият пощенски цилиндър до правителството. Той паднал при Лалипур в Индия към 12 часа през нощта със силно светещ мафмезиев пламък. От него се разбра, че той е третият, пратен от гранатата; двата преди него не бяха намерени. Платинената картичка имаше следното съдържание:

„Известие 3. Хвърлено на 12 октомври вечерта. Ние сме на разстояние един земен диаметър от планетата. Тя е под нас като огромно търкало, Земята се вижда цяла от Северния до Южния полюс. Изминахме 1/30 част от пътя. При всички участници се забелязва нещо като морска болест. Надяваме се това състояние скоро да премине. Инак нищо особено“.

На 19 октомври дойде съобщение от капитан Браганца – командир на парахода „Соспир дел Маре“. Корабът видял на 17 октомври през нощта, западно от Азорските острови в Атлантическия океан, силно светещ предмет, който бавно падал през въздуха. Бавното падане показва, че това не е метеор. Капитанът и първият офицер са убедени, че това трябва да е цилиндър, пуснат от „Африканска звезда“. Те се отправили към мястото, дето паднал, но не го намерили.

На 23 октомври паднал при Саратов в Русия друг цилиндър. Той е вторият и последен от тези, които са стигнали до правителството. Носи № 14 и е пуснат същия ден вечерта. Според изчисленията цилиндърът е стигнал до Земята за половин час.

Платиненото писмо съдържа следните думи:

„Ние изминахме вече почти половината разстояние. Земята се вижда като грамадна месечина. Тя е обвита с гъст воал, който е по-ясен само при Екватора. Всички ние не сме тъй, както бихме желали. Сър Плуг и Самха се чувстват крайно отпаднали и трябва много да почиват. Вчера един метеоритен камък проби стената и без малко щеше да убие Щандертон. Страдаме от студ. Баумгарт легна преди един час. Ако болестта му се усили, ще се върнем обратно, преди да сме достигнали целта, въпреки противението му“.

Друго съобщение правителството не е получавало. Това са единствените преки известия, които човечеството има за тези мъже. Всичко останало е покрито с мрак и неизвестност.

Три други цилиндъра са били видени, но не са намерени. Единият потънал в морето близо до Хавай, другият пропаднал из скалите на Алпийските планини, а третият изчезнал в Чукченския полуостров. Обявени бяха скъпи награди за търсенето им, но въпреки това не бяха намерени.

Гранатата е била видяна за последен път на 27 октомври в исполинското огледало на обсерваторията в Кайро от господата Бен-Хафа, Воортуицен и Гранграно. Десет дни наред времето е било неблагоприятно за наблюдения. На 27 октомври се проявило и телескопът бил отправен към мястото, където според изчисленията е трябвало да бъде през този ден „Африканска звезда“. В съзвездие *Wassermann* е била видяна една светла бавно движеща се точка. Според мнението и на тримата господа тази точка е гранатата. Сър Равлинсон отхвърли това твърдение, като се опита да докаже, че на това място на небето пребивава една малка планета. Обсерваторията на Мелбърн претендира да е видяла гранатата ден по-късно далеч от

Сателитна снимка на седем от деветте Азорски острови

посоченото място, тъй че или мнението на астрономите от Кайро ще да е невярно, или невярно е онова на сър Равлинсон. Тъй като между специалистите имаше разногласия, то обяснимо е, че и публиката не беше единомдушна по този въпрос. В продължение на няколко седмици времето беше лошо; слънцето и Месецът не се виждаха от облаци. Въпреки всички старания не бе възможно да се намери отново малката светла точка. Тя потъна в мрака!

Вестниците и научните дружества по целия свят се занимаваха всеки ден с изхода на паметното предприятие. Дори без преувеличение може да се каже, че цялото човечество в продължение на 70 дни бе забравило всички други интереси и говореше само за „Африканска звезда“.

Огромно вълнение предизвика по целия свят следното съобщение с дата 4 ноември.

Капитанът и офицерите на парахода „Лизард“, който пристигнал на пристанището Бахия на 3 ноември, дали на пристанищните власти следния служебен рапорт: „На 1 ноември към 9 часа вечерта близо до остров Тринидад при 29 градуса 10

минути западна дължина и 20 градуса 4 минути южна ширина чухме неочаквано във въздуха силен шум, който бързо се усилваше, подобен на шума от една силна ракета. Приблизително на шест километра от нас видяхме да пада една голяма тъмна маса и от нея отскачаха запалени късове и искри. Предметът падна в морето. Отидохме на мястото, но намерихме само белезникав прах, който плуваше над водата и беше покрил доста голям участък. Обемът на падналият предмет е най-малко 100 кубически метра. Фридрих Патерсон – капитан на „Лизард“, Шмит, Гласие и Оверсман – офицери“.

Също и пазачът на фара при Тринидад е забелязал това явление. Той твърди, че преди да падне предметът, един голям къс от него се разпръснал на много запалени искри.

Близко е до ума, е това е било „Африканска звезда“, която е паднала отвисоко. Иначе би трябвало да се предположи, че предметът е бил един голям метеор. Против това предположение говори фактът, че такива огромни метеори са голяма рядкост, историята познава три или четири подобни екземпляри и още не се чуло гръм, а той е характерен при падането на големи метеори.

От друга страна, Хавторн и други някои инженери твърдяха, че ако това е „Африканска звезда“, тя в никой случай не би паднала като цял предмет. При огромната скорост на падането гранатата би се затоплила в земната атмосфера до такава температура, че узамбаритните запаси в нея биха експлодирали. Това количество експлозив е достатъчно да превърне за една секунда стоманения корпус на ситен прах. Тъй че, ако изобщо този случай се отнася до „Африканска звезда“, би трябвало да се чуе необикновена експлозия, станала на голяма височина, и едно мълниевидно светкане, а чак след това да се видят отделни малки късове. По-голямата част от кораба би се превърнала в прах, който ще бъде невидим и ще бъде развят от вятъра.

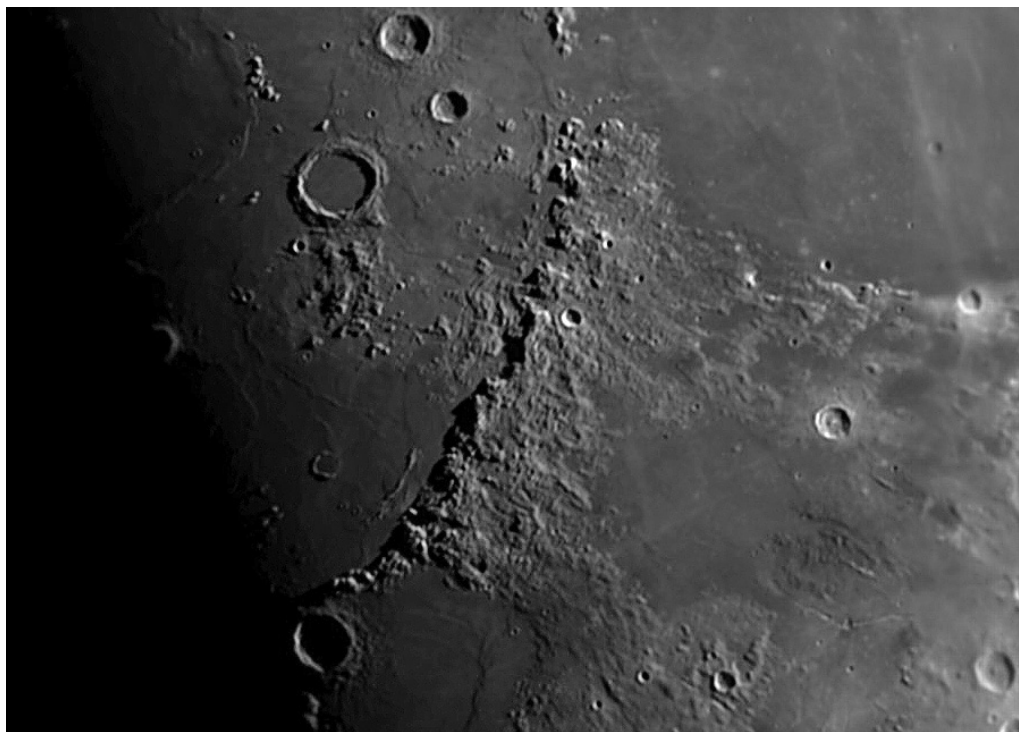
Срещу това мнение някои възразяваха, че пътниците, за да избегнат подобна евентуалност, навярно са изхвърлили опасния експлозив още преди да навлязат в земната атмосфера.

Така възникна спор, който трая дълго време.

Правителството на Южноамериканските щати веднага изпрати към Тринидад два парахода с водолазни съоръжения. Извършените дирения не донесоха резултати.

Старият пазач на фара в Тринидад даде най-просто и най-вярно обяснение на тази несполука. „Морето е широко и дълбоко. По-скоро може да се намери игла, хвърлена в някоя нива, отколкото онзи предмет, който погълна морето“.

Намерени бяха само следи от белезникавия прах, за който бяха говорили офицерите от „Лизард“. Химическото изследване показва, че това е метален прах. И този факт говори в полза на мнението, че тук са погребани остатъците на „Африканска звезда“.

Лунните Апенини

Публиката следеше всички съобщения и спорове с голямо напрежение. Появиха се надежди, че може би пътниците са постигнали целта си и че те все пак ще се върнат.

Ако не са паднали на Земята, отдавна би трябвало да бъдат в областта на лунното притегляне. В такъв случай при нещастие те би трябвало да паднат на Месеца.

Дойде 10 ноември. Горе стоеше верният земен спътник точно на мястото, предсказано от астрономическите изчисления; в своя тих път той плуваше спокойно и равномерно през вековете и хилядолетията. Равнодушно гледа бледото му лице надолу към това земно кълбо, отдето безумни човечета, подбудени от стара грандомания, са тръгнали да пътуват из царството на невестността. Мравки, затворени в метална кутийка, хвъркат през звездното пространство!

Бен-Хафа и неговият асистент от два дни гледат непрестанно през исполинския телескоп растящия лунен сърп. Месецът беше в първата четвърт. В 8 часа вечерта той мина през звездата Делта в Козирога – фара на пътниците, които се бяха отправили през пустото световно пространство. На онова място, дето на

Луната е границата между нейния ден и нощ, там, дето сърпът преминава в мрак, се виждаше да се простира лунното Море на дъждовете и да светят като сребро лунните Апенини.

Бен-Хафа и Воортуицен наблюдаваха Месеца един след друг на смени, обаче в началото не можаха да открият нито следа от гранатата.

На другата вечер, след няколкочасово наблюдение, Воортуицен тичешком влезе в стаята на Бен-Хафа.

„Африканска звезда“ е там! Те са там! Елате, побързайте!“. Холандецът изкочи, Бен-Хафа зад него. Задъхани, те дойдоха до дълбоката шахта.

„Отминали! Не се вижда вече светлата прахолинка!“, каза Воортуицен и се оттегли от наблюдателния стол. И след това разказа какво бе успял да види към края на няколкочасовото наблюдение. Ненадейно се появила една светла прахолинка вън от Месеца, близо до нощната му страна. Трябвало да се гледа с голямо напрежение и прахолинката би останала незабелязана, ако не се движила бавно, съвсем бавно. Нежната светла прахолинка постепенно прехвъркнала нощната страна на Месеца, но след няколко минути пак се върнала. След това той се затекъл да съобщи на Бен-Хафа.

Бен-Хафа втрепенено загледа нощната страна на лунната повърхност и развълнуван хвана ръката на Воортуицен. Да, в исполинския телескоп се вижда крайно нежно светло телце. То се отправи към денната страна и там, в силната светлина, окото го загуби. Цяла нощ двамата астрономи останаха да наблюдават, обаче обектът бе изчезнал.

Бен-Хафа и неговият асистент останаха с убеждение през целия си живот, че са видели „Африканска звезда“ малко преди да кацне на Луната. Кой би дръзнал да оспорва мнението на тези признати авторитети? Все пак имаше гласове, които предупреждаваха, че само това единствено наблюдение не е достатъчно, за да се твърди, че наистина пътниците са достигнали съседната планета. Старият астроном Равлинсон съобщи, че по време, когато ливадните цветя изсъхват, техни семенца, снабдени с космени чадърчета, се подемат от въздушните течения и могат да изкочат на голяма височина в атмосферата. Колегите от Кайро са видели навярно такова телце. Това става още по-вероятно, като се вземе пред вид, че младите астрономи от Капската обсерватория са видели през същото време много такива светещи телца.

При тези противоречиви мнения не оставаше друго, освен да се чака.

С голямо напрежение хората очакваха дните към средата на декември. На 13, а нах-късно на 16, пътниците трябваше да се върнат. Обаче от тях нямаше нито следа. Все пак се породиха надежди. Дружеството, което бе доставило провизии за пътниците, съобщи, че при пестеливо използване на храната тя би им стигнала за още десет и дори за още четиринадесет дни. Дружеството за дихателни апарати в

Бомбай заяви, че съгстеният въздух ще стигне още за шест дена. Тъй че пътниците могат да дишат още до 26 декември, а да се хранят до 3 януари!

Двете дати минаха. От „Африканска звезда“ нямаше нито следа. Към средата на януари обявиха пътниците за изчезнали, защото нямаше никаква възможност вече да се вярва, че те още са живи.

Министерството на науката и техниката свика комисия под председателството на господин Албарнел; в нея участваха Равлинсон, Бен-Хафа и Хавторн. Въз основа на заключенията на комисията правителството публикува следното комюнике:

„Африканска звезда“ и нейният храбър екипаж трябва да се считат за загинали. Последното непосредствено известие, дошло от тях, е с дата 23 октомври. Последен път са били видени на 27 октомври с исполинското огледало в Кайро. Дотогава те са били изминали половината път до Луната. Наблюдението на 11 ноември в Кайро, според което те са пристигнали на Месеца на този ден, не може да се счита напълно сигурно. Теорията на господин Йоханес Баумгарт е права в тази своя част, която се отнася до възможността за хвъркане в световния простор. Мястото и причините за тази катастрофа остават скрити за вечни времена. Възможни са следните случаи.

Последният цилиндър известява, че пътниците не се чувстват напълно добре. Обсъждана е и мисълта за обратно връщане. Възможно е, че всички членове на експедицията са станали неспособни да управляват машинерията, апаратът е бил оставен без насока и е паднал.

Възможно е големи метеоритни камъни да са разрушили гранатата или повредили важни нейни части. И в двата случая апаратът е трябвало да падне.

Възможно е узамбаранитът да се е запалил и разрушил хвърчащата граната.

Ако апаратът е бил при тези случаи в областта на лунното привличане, паднал е на Луната и се е разбил. Ако тези случаи са произлезли в областта на земното привличане, паднал е на Земята.

Вероятността апаратът да бъде видян при падането му на Земята е малка, защото голяма част от земната повърхност е покрита с морета, пустини, първобитни лесове и ненаселени планини и още – защото в днешно време малко са областите на Земята, непокрити с облаци. Може би са го видели офицерите на „Лизард“ на 1 ноември при Тринидад в океана. Подобрената водолазна техника ще може някога да реши този въпрос. Възможно е да се намерят остатъци от „Африканска звезда“ в някоя необитаема област.

Най-после, не е невероятно експедицията да е стигнала до Луната и при слизането на лунната повърхност да е станало нещастие. При такава случайност апаратът е бил или разрушен, или е станал негоден за обратно връщане и храбрите мъже са загинали в късо време.

Правителството на Съединените Африкански Щати има печалния дълг да

издигне паметник в чест и спомен на загиналите, които пожертваха живота си в интереса на страдащото човечество. И да осигури издръжката на техните домашни.“

Черен паметник-обелиск – златна разцъфтяла роза е на него, а под розата лунните лъчи осветяват огнен надпис:

Es fürchte die Götter das Menschengeschlecht.

Der fürchte sie doppelt, den je sie erhoben!

БЕЛЕЖКИ

1. Бюргел, Б. (1929). С ракетна граната към Месеца: борба с една ледена епоха в годината 3000 след Христа. София: Хемус. Оригинално заглавие на книгата е „Der Stern von Afrika – Ein Roman aus dem Jahr 3000“ [Звездата на Африка – един роман от 3000 година] (1921 г.).

2. Бруно Бюргел [Bruno H. Bürgel] (1875 – 1948), астроном и писател. Освен „С ракетна граната към Месеца“ на български са издадени четири книги от серията „Чудесни истории и приключения“ (1929 г.).